

Examenul de bacalaureat național 2015

Proba E. c)

Istorie

MODEL

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. „Guvernul condus de P. Groza [...] a dat o atenție primordială industriei. El a urmat îndeaproape principiile și strategia schițate de Gheorghiu-Dej la Conferința Națională a Partidului Comunist din octombrie 1945. A condiționat direct atât refacerea economică a țării, cât și progresul ei [...] de capacitatea sa de a se industrializa cât mai rapid posibil. De asemenea, el a atribuit statului rolul decisiv în acest proces [...] și, ca urmare, statul ar fi fost acela care ar fi alocat materiile prime, ar fi reglementat vânzarea și prețurile mărfurilor și ar fi controlat investiția de capital. Până în toamna anului 1945, guvernul Groza stabilise primatul statului în industrie, printr-o serie de decrete-lege, ce reglementau domeniile căilor ferate, producției miniere și petroliere, precum și prețurile și salariile. Această activitate legislativă s-a intensificat în 1946, pe măsură ce Partidul Comunist și-a extins influența în întreaga economie. Controlul exercitat de acesta asupra problemelor economice și financiare era practic total, când, la 1 decembrie 1946, Gheorghiu-Dej, secretarul general al partidului, și-a asumat conducerea nou creatului Minister al Economiei Naționale, atotputernicul organism de planificare și coordonare, a cărui funcție principală era mobilizarea întregilor resurse ale țării pentru îndeplinirea politicii economice comuniste.”

(K. Hitchins, *România 1866-1947*)

B. „Sub directa presiune a comuniștilor, guvernul Petru Groza, emanația acestora, începe să treacă la înlăturarea oricărei opoziții. [...] În noiembrie începe eliminarea conducătorilor și membrilor organizațiilor de rezistență anticomuniste. [...] În aceeași lună sunt falsificate grosolan alegerile parlamentare, comuniștii și aliații lor fiind scoși învingători cu 79,86% din voturi, adică cu 378 din 414 locuri în Parlament. Principiul lui Stalin: «nu contează cine și cum votează, ci cine numără voturile» funcționase întocmai în România. De altfel, alegerile sunt pregătite de Gheorghiu-Dej împreună cu Vișinski, comisarul sovietic la București. [...] Un val de arestări se abate peste țară. Opoziția politică începe să fie lichidată fizic. Liderii partidelor tradiționale [...] sunt acuzați de «trădare», «complot», «spionaj», judecați, condamnați și închiși în închisorile de la Pitești, Jilava, Ocnele Mari, Sighet, Dej, Aiud [...] sau în lagărele de muncă forțată de la Midia, Poarta Albă, Cernavodă, Bicz sau cu domiciliul obligatoriu în «satele strategice» din Câmpia Bărăganului. [...]

La 30 decembrie 1947 [...] România se declară republică populară. Nicio piedică, nici măcar formală, nu mai stătea de acum încolo în calea instaurării în România a sistemului sovietic.”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți formațiunea politică precizată în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la alegerile parlamentare. **2 puncte**
3. Numiți doi conducători politici români la care se referă atât sursa **A**, cât și sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că instaurarea regimului comunist implică exterminarea opozanților politici. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două acțiuni desfășurate de România în relațiile internaționale din perioada „Războiului Rece”. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între practicile politice din România utilizate în perioada stalinismului, respectiv în perioada național-comunismului. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți cu atenție sursa de mai jos:

„Scurt timp după preluarea puterii, Ștefan [cel Mare] a revenit la orientarea tradițională a politicii externe a Moldovei, alianța cu Polonia. După câteva incursiuni pe teritoriul acesteia, unde se adăpostea rivalul său înlăturat din domnie, Ștefan încheie, în aprilie 1459, o convenție cu regele Cazimir prin care l-a recunoscut suzeran unic, anulare implicită a angajamentelor asumate anterior față de Ungaria. Ca gaj al fidelității sale, Ștefan a lăsat în stăpânirea regelui polon cetatea Hotin pe Nistru, ocupată anterior de o garnizoană polonă, și s-a angajat să respecte bunurile boierilor moldoveni refugiați în Polonia. Contravaloarea acestor concesi [..] a fost îndepărtarea de la hotarul Moldovei a rivalului său, Petru Aron, primejdia cea mai imediată pentru puterea încă neconsolidată a noului domn.

Restabilirea legăturii cu Polonia însemna implicit și îndepărtarea de Ungaria și Țara Românească. Indiciile timpurii ale acestei evoluții au luat proporțiile unui antagonism direct în 1462, în conjunctura favorabilă creată de atacul lui Mehmet II împotriva domnitorului Vlad Țepeș, când Ștefan a încercat fără succes să cucerească Chilia. Trei ani mai târziu, în 1465, în urma unui atac prin surprindere, domnul Moldovei a reușit să aducă în stăpânirea sa cetatea mult râvnită de la gurile Dunării, subminând grav interesele comerciale ale Ungariei și Țării Românești.

Pentru a restabili situația, Matias Corvin a intrat în campanie la sfârșitul anului 1467, înaintând în fruntea unei mari armate spre Suceava, capitala Moldovei, unde nădăjduia să-l instaleze pe candidatul său la domnie. În drum însă, la Baia, [...] unde regele se oprise pentru pregătirea asaltului final, Ștefan dezlănțuie contraatacul; trădat însă de unii boieri el nu a reușit să nimicească, așa cum plănuse, oastea ungară. Lupta a rămas nedecisă, dar avântul ofensivei regale a fost oprit. Incapabil să-și continue înaintarea, Matias Corvin a părăsit Moldova fără să-și fi realizat obiectivul.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți capitala Moldovei, precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați doi domnitori din spațiul românesc, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la cucerirea Chilie de către domnitorul Moldovei. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la relațiile politice dintre Moldova și Polonia, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia spațiul românesc participă la relațiile internaționale de la sfârșitul Evului Mediu și începuturile modernității. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre preocuparea istoricilor pentru romanitatea românilor, având în vedere:

- menționarea a două cauze ale abordării romanității românilor de către istorici și precizarea unei asemănări între acestea;
- menționarea a doi istorici și prezentarea viziunii referitoare la romanitatea românilor a unuia dintre aceștia;
- formularea unui punct de vedere referitor la existența constantelor în abordarea romanității românilor de către istorici și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.